

NIPO Neformalni izobraževalni program za odrasle

1. IME PROGRAMA:

Trajnostni razvoj – znanje za življenje, izkušnje za življenje, znanje za vsak dan, znanje za vse

f3 - Pridobivanje in zvišanje ravni pismenosti, temeljnih zmožnosti in izboljšanje splošne izobraženosti

2. NAMEN PROGRAMA:

Trajnostni razvoj je ena od temeljnih kompetenc, ki jih poučujemo v vseh rednih izobraževalnih programih kroskurikuralno, torej med vsemi predmeti vsak predavatelj na svoj način. Na področju biotehnike so trajnostni razvoj umestili kot temeljno znanje, ki se poučuje kot ločen predmet. Spoznavanje pomena trajnostnega razvoja je posebej pomembno pri odraslih, ki se izobražujejo celostno, življenjsko, naravnano k ciljem, podkrepljeno za pridobivanje znanja za življenje. Evropska unija je to opredelila pod naslovom Agenda 2030 v rubriki s 17. poglavji. Iz tega je mogoče razbrati, da morajo biti vsi programi Evropske unije povezani z vsaj enim od 17. smeri razvoja v omenjeni Agendi.

17 smeri razvoja je naslednjih:

1. odprava revščine,
2. odprava lakote,
3. zdravje in dobro počutje,
4. kakovostno izobraževanja,
5. enakost spolov,
6. čista voda in sanitarna ureditev,
7. cenovno dostopna in čista energija,
8. dostojno delo in gospodarska rast,
9. industrija inovacij in infrastruktura,
10. zmanjšanja neenakosti,
11. trajnostna mesta in skupnosti,
12. odgovorna poraba in proizvodnja,
13. podnebni ukrepi,
14. življenje v vodi,
15. življenje na kopnem,
16. mir in pravične inštitucije,
17. partnerstva za doseganja ciljev

Namen programa je spoznati v grobem vse cilje. Izbrali bomo nekaj ciljev in jih pobljže spoznali v neposredni bližini naše inštitucije, bližnjega mesta in posameznika.

Spoznali bomo, da z našimi vsakodnevnimi navadami lahko pomembno vplivamo na kakovost svojega življenja, z zgledom lahko najbolje vzgajamo in prenašamo navade naprej na druge udeležence. Z majhnimi koraki spreminjamo svet. Po načelu: »Razmišljaj globalno in deluj lokalno!« lahko svetovne trende prinesemo tudi v svoje lokalno okolje.

- Preizkusili bomo trajnostni način potovanja in raziskovanja bližnje okolice (s kolesom in peš).
- Spoznali bomo trajnostno naravna mesta in preizkusili trajnostni promet, ki ga omogočajo prevozna sredstva v mestih.
- Nasadili bomo nasade mikrozelenjave in pogledali, kaj vse lahko pridelamo sami tudi v mestu.
- Spoznali se bomo s čebelarjenjem in njegovim pomenom za okolje.
- Konj je od nekdaj bil človeku v pomoč in prijateljstvo – sodobna uporaba konj kot prosti čas in terapija.
- Naučili se bomo koristno porabiti hrano, ki bi jo sicer zavrgli.

3. CILJNA SKUPINA:

Ciljna skupina so odrasli, ki si želijo izobraževati se o novih načinih razmišljanja s poudarkom na trajnostnem razvoju ter želijo spoznati smernice, ki jih je postavila Evropska unija. Posamezniki nekaterim smernicam že sledijo, vendar se tega niti ne zavedajo in torej je smiselno ozaveščanje, da nekaj že znajo in da lahko svoje izkušnje nadgradijo.

Ciljna skupina so odrasli in tudi ranljive skupine posameznikov z nizkim izobrazbenim profilom (srednješolsko izobraževanje – ISCED 3 ali manj), aktivni, ki so stari 55 let ali več (zaposleni in iskalci zaposlitve), tujci.«

Prav tako so ciljna skupina lahko tudi starejši, ki jih zanimajo tovrstna znanja in izkušnje.

4. CILJI IZOBRAŽEVALNEGA PROGRAMA:

Sledili bomo širšim programskim ciljem:

- Nagovarjanje k uporabi kolesa in hoji za krajše razdalje pri vsakodnevnih opravkih.
- Spoznavanje kulturne dediščine v lokalnem območju na trajnosten način.
- Pridelava mikrozelenjave v domačem okolju in njen pomen za zdravje ter vpliv na okolje.
- Pomen čebelarjenja za lokalno pridelavo sadja, opravevanje, pridelava medu kot hrane za ljudi, možnosti uporabe drugih medenih produktov.
- Pomen lastnega vrta za zdravje, njegov doprinos k zmanjšanju onesnaženosti okolja.
- Priti do kulturnih ustanov na trajnostni način.
- Spoznavanje izobraževalnih ustanov v mestu in brezplačne možnosti koriščenja le teh.

Razvoj temeljnih kompetenc:

Krepili bomo osebnostne in socialne zmožnosti ter zmožnosti učenja:

- Predstavili bomo možnost učenja in socialne interakcije s pomočjo živali – konja, torej spoznali hipoterapijo. Človeku živali pomagajo pri vsakodnevnem delu in predvsem pri zmanjšanju stresa. Poleg konja bomo spoznali tudi druge živali, ki lahko človeku nudijo pomoč. Stik z njimi viša osebnostne in socialne zmožnosti ter poveča zmožnost učenja, motivira.

Spodbujali bomo državljanske zmožnosti:

- Kulturne in javne ustanove so dostopne vsakomur. Z obiskom knjižnice bomo udeležencem pokazali, da aktivni državljan lahko povsem brezplačno uporablja javne ustanove, se tam izobražuje, pridobiva informacije, znanja, veščine, predavanja in druge kulturne vsebine, ki jih inštitucija nudi.

Razvijali bomo podjetniške zmožnosti:

- Spoznali bomo področje mikrozelenjave in njene pridelave, ki posamezniku lahko nudi zelo enostavne možnosti kako priti do lastnega podjetja. Za to ne potrebujemo velikih finančnih vložkov. Poskušali bomo izračunati ceno izdelka, stroške, narediti kratko raziskavo trga. Prav tako je čebelarjenje dejavnost, ki terja razmeroma nizke začetne stroške in je močno podprta s strani države. Čebelarjenje in podaja medu in medenih produktov, ki jih ima čebelar - do 30 panjev - je neobdavčeno, ker s tem skrbimo za okolje. Udeležencem programa bomo pokazali možnosti raziskave trga, prodaje na lokalnih tržnicah in jih usmerili v ustanove, ki se s tem ukvarjajo bolj profesionalno (Kovačnica v Kranju, Lokomotiva v Škofji Loki)...

Razvijali bomo zmožnosti kulturne zavesti in izražanja:

- S spoznavanjem okolice, kulturne dediščine in lokalne zgodovine, bomo udeležencem predstavili razvoj kraja, zgodovinsko vpetost v politične tvorbe v preteklosti in danes. Pomen lokalnega okolja, kulturne

dediščine in ljudskega izročila je dediščina, ki nas spremlja. Iz nje črpamo navdih za vsakodnevno življenje. Mnoge podjetniške ideje imajo svoj izvor v nekem dogodku v preteklosti in ga želijo danes obuditi na nov, sodoben način.

5. KATALOG ZNANJA ALI VSEBINA PROGRAMA:

Program se osredinja na naslednje temeljne zmožnosti oz. kompetence:

- osebnostne in socialne zmožnosti ter zmožnost učenja,
- državljansko zmožnost,
- podjetniško zmožnost,
- zmožnosti kulturne zavesti in izražanja.

STRUKTURA IN VSEBINSKA ZASNOVA PROGRAMA

Zasledovali bomo naslednje cilje trajnostnega razvoja po Agendi 2030:

4 KAKOVOSTNO IZOBRAŽEVANJE – vsem enakopravno zagotoviti kakovostno izobrazbo ter spodbujati možnosti vseživljenjskega učenja za vsakogar

Obisk knjižnice v Kraju in možnosti vključitve v katero od njenih organiziranih skupin – npr. bralni krožki, predavanja, ogledi filmov, obiski prireditev – izmenjevalnice semen, branja za starejše, tačke pomagačke. Naredili bomo model bralne skupine, ki bi se ob branju knjige lahko pogovarjala in učila.

11 TRAJNOSTNA MESTA IN SKUPNOSTI – poskrbeti za odprta, varna, vzdržljiva trajnostna mesta in naselja.

Obisk centra za trajnostno mobilnost.

Preizkusiti se v uporabi trajnostnih možnosti premagovanja razdalji, ki jih ponuja mesto (Kr s kolesom, vlak, mestni avtobus, Kranjvaj, izposoja električne rikše za večje nakupe, ogled kulturne prireditve na trajnostni način, ogled lokalnih kulturnih in naravnih znamenitosti peš in s kolesom, raziskovanje bližnje in daljne okolice s kolesom).

12 ORGANIZIRANA PORABA IN PROIZVODNJA – zagotoviti trajnostne načine proizvodnje in porabe

Pri proizvodnji in porabi se bomo osredotočili na lastno gospodinjstvo. Prestavili bomo prednosti lastnega vrta in možnosti gojenja sobnega vrta tudi v mestu – mikrozeljenjava. Iz hrane, ki bi jo sicer zavrgli, bomo poskusili pripraviti obrok – novo jed. Pripravili bomo naravno domače milo in tako pokazali, da lahko tudi na področju kozmetike kar se da minimalistični, zdravi in okolju prijazni.

15 ŽIVLJENJE NA KOPNEM - varovati in obnoviti kopenske ekosisteme ter spodbujati njihovo trajnostno rabo, trajnostno gospodariti z gozdovi, boriti se proti širjenju puščav, preprečiti degradacijo zemljišč in obrniti ta pojav ter preprečiti izgubo biotske raznovrstnosti.

V tem sklopu se bomo osredotočili na pomen čebel in čebelarjenja za človeka in človeštvo. Imamo šolski čebelnjak in bomo udeležencem pokazali možnosti čebelarjenja tudi v urbanem naselju, pomen čebel za opraševanje, proizvodnjo medu, možnosti izdelave različnih izdelkov iz čebeljih produktov – medene sveče, poslikava panjskih končnic... Poleg čebel se bomo dotaknili tudi konj in njihovega pomena za človeka – možnost hipoterapije, sobivanja s človekom, premagovanja tesnobe, ovir in slabega počutja.

OPREDELITEV ZNANJA IN SPRETNOSTI

Modul ali vsebinski sklop npr. KAKOVOSTNO IZOBRAŽEVANJE (10 ur)

Področja temeljne zmožnosti	Znanje	Spretnosti
Postati aktivni uporabnik knjižnice v Kranju.	Vstopi v Knjižnico Kranj ali katero od njenih podružnic. Pozanima se o možnostih plačila članarine, brezplačnih ali drugih možnosti financiranja. Ve, da je knjižnica javno dobro, ki ga lahko uporabljajo vsi.	Vstopa v knjižnico in se aktivno vključi v vse njene programe, ki jih uporabniku nudi prostor – morda le čitalnica, ogled prireditve, filma, predavanja. Za to ni potrebno plačati članarine, le pristopiti je potrebno.
Aktivna udeležba v bralnih skupinah.	Branje lahko nadgradi z udeležbo v kateri od bralnih skupin. Tako se branje nadgradi s pogovorom, kar oplemeniti znanje, vedenje o prebranem. Sodelovanje v skupini je tudi družabni dogodek.	Pozanima se, kje so bralne skupine, kdo je njihov vodja. Morda razmisli o pristopu ali o poskusnem obisku ene izmed njih.
Sodelovati v izmenjevalnici semen.	Spremlja, kateri so aktualni dogodki v knjižnici in se pozanima, kako bi pristopil. Trenutno je aktualna izmenjevalnica semen – lahko se ji pridruži.	Pozna semena različnih vrst in jih ustrezno označi, shrani in pripravi za izmenjavo. Spozna različne možnosti vrtnarjenja in gojenja zelenjave na vrtu in v mestu.
Obiskovati predavanja, ogled filmov, razstav.	Pozanima se kdaj, kje in kako lahko prejema različna obvestila o dogodkih v knjižnici.	Udeleži se brezplačnih prireditev, ki jih za občane organizira knjižnica. Postane aktivni uporabnik njenih dejavnosti.

Modul ali Vsebinski sklop: TRAJNOSTNA MESTA IN SKUPNOSTI (10 ur)

Področja temeljne zmožnosti	Znanje	Spretnosti
Obisk centra za trajnostno mobilnost.	Spozna, kakšne inštitucije za spodbujanje trajnostne mobilnosti so v lokalnem območju in njihovo možnost uporabe.	Obišče tovrstni center in preizkusi vse možne načine trajnostne mobilnosti v kraju - kolo, električno rikšo, Kranvaj, avtobusi n brezplačne vozovnice za bus in vlak.
Ogled lokalnih kulturnih in naravnih znamenitosti na trajnostni način.	Spozna kulturne in naravne znamenitosti v občini Naklo in preveri možnosti ogleda peš ali s kolesom.	Izvede načrt ogleda lokalnih znamenitosti in jih obišče peš in s kolesom.
Po vsakodnevni opravi na trajosten način.	Opravi pregled svojih dnevni opravi in dosedanje mobilnost pri njih.	Preveri možnosti opravljanja opravi s kolesom, avtobusom. Kolo opremi z ustreznimi torbami, varnostno signalizacijo, možnostjo varnega parkiranja in hrambe kolesa pred trgovinami, bankami, pošto, šolo, zdravstvenim domom. Preveri možnost prihoda na delo s kolesom.

Modul ali Vsebinski sklop ŽIVLJENJE NA KOPNEM (8 ur)

Področja temeljne zmožnosti	Znanje	Spretnosti
Čebelarjenje na slovenskem in na BC Naklo.	Pridobi znanje o čebelarstvu in pomenu za človeštvo in svet. Seznan se s čebelarjenjem na območju Nakla in pomenom za sadjarsko dejavnost v kraju.	Obišče čebelnjak, uporablja ustrezno zaščitno obleko in pozna sestavo čebeljega panja in sestavnih delov.
Kaj vse nam dajo čebele?	Spozna različne vrste medu in druge pripravke, ki jih dajejo čebele. Seznan se z dejavnostjo apiterapije.	Iz čebeljega voska pripravi medeno svečo. Loči različne vrste medu in ceni medene izdelke v prodajnem asortimentu specializiranih trgovin.
Konji in njihov pomen, konji na BC Naklo.	Seznani se s pomenom konjenišva v zgodovini, avtohtonimi pasmami konj na slovenskem. Ugotovi pozitivne učinke druženja človeka s konjem in njuno soodvisnost.	Obišče šolsko posestvo in prepozna različne vrste konj – toplokrvne, hladnokrvne, ponije. Razišče in loči različno opremo za sedlanje konja in njegovo jahanje. Preizkusi se v jahanju in občuti pozitivne učinke druženja človeka s konjem. Preizkusi možnost sprostitve in pomirjujočega učinka konja na uporabnika.

Modul ali Vsebinski sklop: ORGANIZIRANA PORABA IN PRODAJA (10 ur)

Področja temeljne zmožnosti	Znanje	Spretnosti
Pomen lastnega vrta.	Seznani se z različnimi oblikami lokalnih vrtov, hranilnimi, zdravilnimi in drugimi učinki vrta na človeka.	Loči urejene urbane vrtove v velemestih in divje vrtove, ki jih nekontrolirano postavljajo prebivalci sami. Izračuna finančno prednost pridelovanja zelenjave na domačem vrtu in prepozna terapevtske in psihološke učinke vrtnarjenja na človeka.
Gojenje mikrozelenjave.	Spozna, kaj je mikrozelnjava, njene prednosti za gojenje in pozitivne učinke v prehrani.	Nasadi svoj nasad mikrozelenjave v različnih substratih. Uporablja odvečno embalažo in se preizkusi v krožnem načinu gospodarjenja.
Izdelava domačega naravnega mila.	Seznani se z različnimi oblikami mila na tržišču (tekoča in trda mila, cenami, učinki na telo).	Izdela domače naravno milo in ga preizkusi v vsakdanji rabi. Pripravi ga kot darilo ali kot izdelek za vsakdanjo uporabo.
Poraba hrane, ki bi jo sicer zavrgli.	Razume količine odpadne hrane, njihov vpliv na okolje, ogljični odtis in količino smeti, ki jih povzroči človek z odpadno hrano.	Izračuna svoj ogljični odtis. Naredi pregled odpadne in zavržene hrane. Pripravi jed iz hrane, ki bi jo sicer zavrgli. Seznan se z recepti in kuharskimi knjižicami, ki so nastale z namenom, kako uporabiti zavrženo hrano.

Evalvacija programa: 2 uri

6. TRAJANJE IZOBRAŽEVANJA:

40 pedagoških ur organiziranega izobraževalnega dela z udeleženci.

7. IZPITNI KATALOG ALI DRUGI NAČINI PREVERJANJA ZNANJA:

V programu se preverjajo znanja in spretnosti na sledeči način: npr.

- s samoevalvacijo udeležencev izobraževanja ob udeležbi,
- s formativnim spremljanjem napredka udeležencev med celotnim programom.

8. POGOJI ZA VKLJUČITEV:

Za vključitev ni potrebno izpolnjevati posebnih pogojev.

9. POGOJI ZA NAPREDOVANJE IN DOKONČANJE PROGRAMA:

Pogoji za pridobitev potrdila o usposabljanju so:

- aktivno sodelovanje pri izpeljavi programa,
- udeležba v 80-odstotkih organiziranega izobraževanja.

10. ORGANIZACIJA PROGRAMA:

1. Andragoške oblike dela

Program predvideva kombinacijo skupinskih in individualnih oblik dela.

Organizirano izobraževanje poteka v obliki skupinskega tečaja in traja 40 izobraževalnih ur.

Skupinski tečaj obsega tako podajanje teoretičnih znanj kot tudi praktične vaje udeležencev.

Skupinski del programa bo izpeljan v strnjениh vsebinskih sklopih, predvidenih po programu. Zaporedje vsebinskih sklopov se lahko prilagaja ciljni skupini; s tem zagotavljamo fleksibilnost v izvedbi programa in prilagojenost udeležencem programa.

Pri organizaciji, izvedbi, vsebinskem in terminskem načrtu programa se izvajalec v največji možni meri prilagodi udeležencem.

Udeležencem pa bo na voljo tudi za individualna svetovalna podpora pred, med in po končanem izobraževanju.

Izvedli bomo veliko terenskega dela v obliki ekskurzij in aktivnih oblik učenja.

Izobraževanje poteka po vnaprej določenem urniku. Možne so različne časovne razporeditve poteka izobraževanja – 1 do 2-krat tedensko po dve do štiri šolske ure.

2. Učne oblike in metode

Za čimbolj optimalno izkoriščen čas izobraževanja program predvideva uporabo in kombinacijo različnih metod dela.

Na začetku vsakega vsebinskega sklopa se uporabi frontalna metoda, ki temelji na prikazu uporabe programa s pomočjo uporabnih primerov in podajanju navodil za delo. Za doseganje aktivnega sodelovanja udeležencev so priporočljive različne oblike dela individualno ali v manjših skupinah na primerih iz prakse, ki jih lahko predlagajo tudi udeleženci sami.

Z namenom dodatnega utrjevanja obravnavanih vsebin bodo udeleženci dobili navodila za ponovitev snovi v domačem okolju.

3. Način in potek evalvacije programa

Po končanem programu bodo udeleženci izpolnili anketo o izvedbi programa. Namen ankete je spremljanje kakovosti izvedbe programa. Izpolnili jo bodo v elektronski obliki.

4. Priporočeno število udeležencev

Priporočeno število udeležencev v posamezni izvedbi programa je 12.

5. Časovna razporeditev

Izobraževanje poteka po vnaprej določenem urniku. Možne so različne časovne razporeditve poteka izobraževanja – 1 do 2-krat tedensko po dve do pet šolskih ur.

11. ZNANJE IN USPOSOBLJENOSTI STROKOVNIH DELAVCEV:

Struktura programa	Strokovni delavec	Znanje s področja	Usposobljenost s področja
KAKOVOSTNO IZOBRAŽEVANJE	Predavatelj	Predavatelj ima lahko višješolsko ali univerzitetno izobrazbo s področja živilstva in prehrane, kmetijstva, zootehnike, gozdarstva, etnologije, biologije, kemije, fizike, geografije.	lokalnega geografskega okolja – kulturne in naravne dediščine, inštitucij, sodelovanja z njimi, globalnih svetovnih problemov in podnebnih sprememb, delovanja v lokalnem okolju, prostovoljstvo, osnov podjetništva in dela z ljudmi.
TRAJNOSTNA MESTA IN SKUPNOSTI	Predavatelj		
ŽIVLJENJE NA KOPNEM ORGANIZIRANA PORABA IN PROIZVODNJA	Predavatelj		

12. POTRDILO O USPOSABLJANJU

Udeleženci programa dobijo ob koncu potrdilo o usposabljanju in prilogo s popisom pridobljenih kompetenc po programu.

Kompetence, ki jih udeleženci pridobijo, razvijajo z izobraževanjem so:

- osebnostna in socialna zmožnost ter zmožnost učenja,
- državljanske zmožnost,
- podjetniške zmožnost,
- zmožnosti kulturne zavesti in izražanja.

Udeleženci programa pridobijo znanja in zmožnost osebnostne rasti ter povečajo zmožnost učenja. Spoznali so kompetence aktivnega državljanca ter podjetniške veščine in zmožnosti kulturne zavesti in izražanja. Podrobneje so se osredotočali na cilje trajnostnega razvoja, ki ga opredeljuje Agenda 2030. Od 17 opredeljenih ciljev, so udeleženci programa pridobili spretnosti in kompetence na sledečih področjih: Kakovostno izobraževanje (cilj 4), Trajnostna mesta in skupnosti (cilj 11), Organizirana poraba in proizvodnja (cilj 12), Življenje na kopnem (cilj 15).

Pridobili so naslednja konkretna znanja in veščine:

- kako postati aktivni uporabniki javnih ustanov –udeležba javnih prireditev, skupin, razstav, uporaba čitalnice in druge možnosti izobraževanja v knjižnici,
- kako uporabljati trajnosten način prevoza v mestu in vsakodnevne opravke izvajati z javnim prevozom, peš ali s kolesom,
- poznajo pomen čebel in čebelarjenja v svetu in v Sloveniji,
- poznajo čebelje produkte in možnosti njihove uporabe,
- poznajo pozitivne učinke, ki jih imajo živali na ljudi (konji, pes),
- kako izdelati preprosto kalkulacijo stroškov gojenja mikrozelenjave, čebelarjenja in čebeljih produktov,
- poznajo načine in prednosti gojenja zelenjave na lastnem vrtu,
- znajo iz hrane, ki bi jo zavrgli, pripraviti nekaj novega,
- znajo narediti preprost kozmetični izdelek za domačo rabo.